

Prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková, Oddelenie architektúry, Historický ústav SAV

PhDr. Slavomír Michálek, DrSc, predseda
Správna rada HÚ SAV
Historický ústav SAV, v. v. i.
Klemensova 19, P.O. Box 198, 814 99 Bratislava

Bratislava, 20.4.2022

Vec: Vyjadrenie záujmu o pôsobenie vo Vedeckej rade HÚ SAV, v.v.i.

Vážený pán predseda Správnej rady,
Týmto si dovoľujem prejaviť svoj záujem o pôsobenie vo Vedeckej rade Historického ústavu, ako interná členka.

Vedecká rada predstavuje v rámci organizácie verejnej výskumnej inštitúcie jedinečný orgán, ktorý svojimi rozhodnutiami priamo ovplyvňuje všetky základné činnosti výskumného pracoviska, od celkového výskumného zamerania, štruktúry výskumných tímov a výskumných projektov, cez medzinárodnú spoluprácu, výchovu mladých výskumníkov v rámci tretieho stupňa VŠ vzdelávania až po popularizáciu výsledkov výskumu. V rámci svojej doterajšej akademickej kariéry som mala možnosť pôsobiť vo viacerých výskumných inštitúciách a akademických grémiách na Slovensku aj v zahraničí. Podieľala som sa na riešení, respektíve viedla som riešiteľské tímy desiatok domácich a medzinárodných projektov. Tieto skúsenosti by som rada zúročila aj v rámci svojho potenciálneho pôsobenia vo Vedeckej rade Historického ústavu. Išlo by najmä o oblasti medzinárodnej spolupráce, interdisciplinárneho výskumu, spolupráce s praxou, vzdelávania a popularizácie výsledkov výskumu.

Medzinárodná spolupráca

Historický ústav a jeho pracovníci majú bohaté medzinárodné kontakty. Nie vždy sa však darí premietnuť ich do podoby medzinárodných projektov. Moje doterajšie skúsenosti ukazujú, že popri základných schémach na podporu výskumu, kde je uplatnenie vedcov z oblasti Arts&Humanities často problematické, poskytujú práve rámcové projekty ako je napríklad Interreg, Nórske fondy či Vyšehradský fond reálnejšie možnosti zapojenia sa do medzinárodných konzorcií. Práve v takých výzvach boli úspešní aj výskumníci z Oddelenia architektúry. Samostatnou kapitolou je spolupráca s partnerskými inštitúciami v zahraničí, vrátane tých, ktoré sú ťažiskovo zamerané na popularizáciu výsledkov výskumu, ako sú napríklad Európske kultúrne cesty. Dôležitým nástrojom na rozvoj medzinárodnej spolupráce sú aj vedecké periodiká vydávané ústavom. Ukazuje sa, že najmä tematické výzvy vychádzajúce z aktuálne riešených projektov majú potenciál posilňovať doterajšie a produkovať nové medzinárodné výskumné siete, ktoré sú základom pri príprave budúcich

projektov. Svoje kontakty a skúsenosti by som rada ponúkla pri vytváraní možností širšieho zapojenia HÚ do týchto štruktúr.

Interdisciplinárny výskum a spolupráca s praxou

Historický ústav má obrovský potenciál vytvárať projekty interdisciplinárneho výskumu vo viacerých oblastiach spoločenských, technických aj prírodných vied. Ideálne možnosti v tomto prípade ponúka spolupráca s univerzitami, ale aj s pracoviskami 1. a 2. oddelenia SAV. Medzi projektmi podporenými slovenskými agentúrami sa už tiež pravidelne objavujú také, ktoré riešia doteraz nepredstaviteľné riešiteľské tímy. Poznatky z oblasti historiografie dnes tvoria integrálnu súčasť rozhodovania v oblasti štátnej správy aj samospráv. Nie je vôbec náhodné, že aj pri globálnych krízach ako je otepľovanie planéty, pandémie Covid 19 či vojenský konflikt na Ukrajine dokážu práve historici poskytnúť odpovede na mnohé kľúčové otázky. Inak to nie je, resp. nemalo by byť ani v rámci Slovenska. Jednou z aktuálnych príležitostí predstavuje aj príprava akčného plánu obnovy či spolupráca s Pamiatkovým úradom SR, ktorú avizoval novo menovaný riaditeľ tejto inštitúcie. Vzhľadom na svoje doterajšie skúsenosti by som chcela pomôcť pri posilnení participácie pracovníkov a pracovníčok HÚ SAV v medzinárodných projektoch aj multidisciplinárnych tímoch.

Vzdelávanie mladých výskumníkov

Skupinu záujemcov o tretí stupeň štúdia na HÚ SAV ťažiskovo tvoria absolventi študijného odboru Historické vedy. Situácia na univerzitných pracoviskách a limitované množstvo akreditovaných študijných programov v 3. stupni štúdia však vytvára predpoklad na rozšírenie tejto skupiny o absolventov potenciálne príbuzných odborov ako je Umenie či Architektúra a urbanizmu. Otvorenie sa kvalitným záujemcom z týchto odborov, môže významne obohatiť výskumné zameranie ústavu. Svojím pôsobením rada prispejem k ich získavaniu.

Popularizácia výsledkov vedeckého skúmania

Nové postavenie Historického ústavu ako verejnej výskumnej inštitúcie vyžaduje posilnenie jeho prítomnosti vo verejnom priestore. Ide jednak o pravidelnú spoluprácu s médiami, ale aj o lepšie využívanie potenciálu sociálnych sietí a nástrojov ako sú výstavy, verejné predstavovanie publikácií spojené s diskusiami atraktívnymi aj pre širšiu verejnosť ale aj o vytváranie verejne prístupných informačných nástrojov, ktoré by mohli slúžiť verejnosti priam na dennej báze. Ako inšpirácia by mohol slúžiť napríklad Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV, Web umenia Slovenskej národnej galérie ale aj Register architektúry prevádzkovaný Oddelením architektúry HÚ SAV. Prax ukazuje, že práve tieto verejnosti určené platformy môžu slúžiť ako účinný nástroj sprostredkovania najnovších poznatkov a zviditeľnenia výsledkov práce výskumníkov a výskumníčok. Prispievajú tak k legitimizácii existencie výskumných pracovísk rovnako ako scientometrické parametre. Svojimi skúsenosťami z oblasti popularizácie vedy by som rada prispela k posilneniu postavenia Historického ústavu vo verejnom priestore.

Henrieta Moravčíková